

รอบรู้ประชาคมอาเซียน

AEC ฉบับพร้อมสอบ

สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา
Republic of the Union of Myanmar

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
Association of South East Asian Nations (ASEAN)

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม
Socialist Republic of Vietnam

Laos PDR

ราชอาณาจักรไทย
Kingdom of Thailand

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
The Lao People's Democratic Republic

มาเลเซีย
Malaysia

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์
Republic of the Philippines

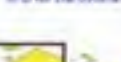
ราชอาณาจักรกัมพูชา
Kingdom of Cambodia

นุรูลตาฮาราล
Brunei Darussalam

สาธารณรัฐสิงคโปร์
Republic of Singapore

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย
Republic of Indonesia

ASEAN

รอปฐั

ประชาคมอาเซียน

AEC

ฉบับพร้อมสอบ

คำนำ

การเตรียมตัวเตรียมใจก่อนรู้จัก AEC กับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตที่น่าจะเป็นไป คือ เตรียมใจรับความจริงว่า ไม่มีใครรู้อย่างชัดเจนว่า จะเกิดอะไรขึ้นกับเรา กลุ่มกิจการ อาชีพ และสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับ 10 ประเทศอาเซียน เพราะข้อมูลที่ต้องใช้วิเคราะห์ในแต่ละประเภทกิจการ อาชีพ ต่างกระจายกระจาย ที่หาได้ก็มักไม่ทันสมัย หากเอาข้อมูลแต่ละประเทศมาเปรียบเทียบกัน มักจะเจอปัญหาว่า ช่วงเวลาการเก็บข้อมูล และการจำแนกข้อมูล นั้นใช้วิธีต่างกัน ถ้าศึกษาจากหลักการแห่งข้อตกลงในอาเซียน ประกอบกับแนวโน้มการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของโลก รวมทั้งเมื่อเอาข้อมูลมาเรียงเข้ากัน ถึงจะไม่ได้ภาพอันสมบูรณ์ แต่ก็เห็นโครงสร้างและแนวทาง ทั้งกฎระเบียบภายในของแต่ละประเทศต้องปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศของอาเซียนด้วย

ปัญหาต่อมาก็คือ รัฐบาลส่วนใหญ่ในอาเซียนไม่คล่องตัวในการสื่อสารกับพลเมืองของตัวเองให้เข้าใจ และหายสงสัยเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งตนได้ลงนามผูกพัน เพราะการลงนามเป็นทั้งภาษาราชการ ภาษากฎหมาย และภาษาต่างประเทศ และต้องใช้ การสื่อสารกับประชาชนให้ได้กับทุกกลุ่ม หากมีผู้ใช้บริการ ผู้มีความรู้มีการศึกษาซึ่งอยู่ใกล้ ข้อมูลข่าวสารอาเซียน หรือเป็นคู่ค้าทางธุรกิจในต่างประเทศ ก็จะไม่ทราบข้อมูลอย่างลึกซึ้ง ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจที่บุคคลทั่วไปมีต่ออาเซียน จึงไม่ชัดเจนเท่าใดนัก อีกทั้งรายการทีวีที่ให้ความรู้ก็ไม่ต่อเนื่อง ให้ข้อมูลสั้นๆ จึงยากที่จะปะติดปะต่อจนเป็นความเข้าใจได้

ผู้รวบรวมจึงเห็นความสำคัญในการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับ AEC เพื่อให้ผู้อ่าน ศึกษา ได้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ประกอบกับข้อสอบท้ายเล่ม พร้อมให้ผู้ที่จะเตรียมสอบในหน่วยงานต่างๆ ได้ฝึกทำข้อสอบก่อนลงสนามจริง และให้ผู้ศึกษาได้รู้ว่า AEC ไม่ใช่เรื่องยากเลย

ท่านสามารถศึกษากฎหมายไทยฉบับแปลอังกฤษ เพื่อให้ทันต่อ AEC และเหตุการณ์ ปัจจุบัน เช่น กฎหมายอาญา แพ่ง ที่ดิน ลิขสิทธิ์ จราจรทางบก คนเข้าเมือง อาคารชุด ตำรวจ คุ้มครองแรงงาน พจนานุกรมกฎหมาย ฯลฯ ดังใน www.soutpaisallaw.com

นายฐาน ธนชัยวิวัฒน์
ฝ่ายวิชาการสุตรไพศาล

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน	1
สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)	3
ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community)	4
ประธานอาเซียน (President of ASEAN)	7
โครงสร้างและกลไกการดำเนินงานขององค์กรของอาเซียน	7
เลขาธิการสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	10
กรมอาเซียน กับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์	11
ค่าแรงขั้นต่ำของประเทศในอาเซียน	13
รายได้ต่อหัว สัดส่วนอายุ โครงสร้างประชากรใน AEC	14
การรวมกลุ่มสินค้าและบริการ 11 สาขานำร่อง	20
ข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพอาเซียน (MRA)	21
 บทที่ 2 กฎบัตรอาเซียน หรือธรรมนูญอาเซียน	 25
วัตถุประสงค์ของกฎบัตรอาเซียน	26
โครงสร้างและสาระสำคัญของกฎบัตรอาเซียน	26
กฎบัตรอาเซียน ฉบับภาษาอังกฤษ-ไทย (Link)	28
กฎบัตรอาเซียนกับการส่งเสริมการติดตามพันธกรณีและความตกลงในกรอบอาเซียน	28
ประชาคมอาเซียน และกฎบัตรอาเซียน	29
ความสำคัญของกฎบัตรอาเซียนต่อประเทศไทย	30
 บทที่ 3 รอบรู้ประเทศสมาชิกอาเซียน	 32
1. ประเทศบรูไนดารุสซาลาม (Brunei Darussalam)	32
2. ราชอาณาจักรกัมพูชา (Kingdom of Cambodia)	36
3. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia)	40
4. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Lao PDR)	44
5. สหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia)	49
6. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (Republic of the Union of Myanmar)	53
7. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Republic of the Philippines)	57
8. สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Republic of Singapore)	62

	หน้า
9. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Socialist Republic of Vietnam).....	68
10. ราชอาณาจักรไทย (Kingdom of Thailand).....	76
สัตว์ประจำชาติของ 10 ประเทศอาเซียน.....	83
อาหาร และดอกไม้ประจำชาติอาเซียน.....	84-85
บทที่ 4 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	86
จุดประสงค์หลักของการจัดตั้งอาเซียน.....	86
ยุทธศาสตร์การก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน.....	87
พิมพ์เขียว AEC BLUEPRINT.....	90
จุดแข็ง-จุดอ่อน ของกลุ่มประเทศ AEC.....	90
บทที่ 5 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC)	95
การสนับสนุนสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาคของอาเซียน.....	95
ความสำคัญของสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	96
ความสำคัญของสนธิสัญญาว่าด้วยเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้.....	97
การจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน.....	97
คุณลักษณะ องค์ประกอบของแผนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน.....	98
การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน.....	103
บทสรุป.....	105
บทที่ 6 บทบาทของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กับการสร้างประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียน	106
การประชุมหัวหน้าตำรวจอาเซียน.....	108
บทที่ 7 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	111
พัฒนาการความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรมของอาเซียน.....	112
การจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน.....	113
วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรม.....	114
สาระสำคัญของแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน.....	115
องค์ประกอบความร่วมมือใน 6 ด้าน.....	116

	หน้า
บทที่ 8 พันธมิตรและคู่ประเทศเจรจาของอาเซียน	122
ความร่วมมืออาเซียน+3 (จีน ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้)	123
การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit-EAS)	124
การรักษาการเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality)	125
การเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity)	125
ความร่วมมือกับประเทศคู่เจรจา	127
บทบาทของไทยต่อพันธมิตร AEC	130
 บทที่ 9 ผลกระทบต่อไทยกับการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	 132
ประเทศไทยจะเป็นอย่างไรหลังเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	132
จุดเด่นและข้อได้เปรียบของไทย ที่ดีกว่าประเทศอื่นในอาเซียน	134
วิเคราะห์ SWOT ประเทศไทยใน AEC	136
ไทยจะได้อะไรจากการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	137
ประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเป็น AEC	140
ผลกระทบต่อไทยกับการเข้าสู่ AEC ในด้านต่างๆ	142
ข้อเสนอแนะในการเตรียมตัวของไทยสู่การเป็น AEC	144
การศึกษาอุตสาหกรรมหลัก 12 กลุ่มของไทย	144
SMEs ที่มีแนวโน้มดีในช่วงก่อนเปิด AEC	146
ดุลการค้าและสินค้าที่ไทยจะได้เปรียบหรือเสียเปรียบ	148
Logistics และขนส่งในไทยเมื่อเข้าสู่ AEC	150
ปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันต่อ AEC	151
ภาพรวมการเปิดเสรีด้านการค้าขายของ AEC ที่มีผลกระทบไทย	153
ภาพรวมการเปิดเสรีด้านแรงงานฝีมือของ AEC ที่มีผลกระทบไทย	154
ภาพรวมการเปิดเสรีด้านการบริการของ AEC ที่มีผลกระทบกับไทย	154
ผลกระทบแรงงานไทยจะเป็นอย่างไรเมื่อเข้าสู่ AEC	155
อะไรคือความท้าทายของไทยในการเข้าสู่ AEC	156
ประเทศไทยประตูสู่อาเซียน	156
ประเทศไทยเตรียมพร้อมที่จะบรรลุเป้าหมาย AEC	158
กระทรวงพาณิชย์ ทำแผนบุก AEC	158
การปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศไทย รองรับ AEC	159
ผลวิเคราะห์อุตสาหกรรมไทยมั่นใจศักยภาพแข่งขันรับอาเซียน	161

	หน้า
บทที่ 10 ปัญหา ทิศทางในอนาคต และข้อเสนอแนะจากการรวมกลุ่ม AEC	162
ปัญหากฎบัตรอาเซียน	162
ปัญหาสามเสาหลักของประชาคมอาเซียน	163
ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน	164
ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน	165
ปัญหาสหภาพอาเซียน	166
ทิศทางในอนาคตของอาเซียน	167

ภาคผนวก

AEC จะพัฒนาไปถึงระดับเดียวกับ Euro zone ได้หรือไม่	173
GDP per capital เป็นจุดอ่อนในการจัดตั้ง AEC จริงหรือไม่	173
CLMV คือกลุ่มประเทศที่มีศักยภาพดี สินค้าอะไรที่คนไทยทำตลาดได้บ้าง	174
ปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของประชาคมอาเซียน	177
การสร้างประชาคมอาเซียนเพื่อประชาชน	177
อาเซียนกับการส่งเสริมการหารือกับสมัชชารัฐสภาอาเซียน	178
อาเซียนกับสิทธิมนุษยชน	178
อาเซียนกับการแก้ปัญหการก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ และปัญหายาเสพติด	179
อาเซียนกับการส่งเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในภูมิภาค	179
อาเซียนกับการรวมตัวเข้ากับเศรษฐกิจโลก	180
ความร่วมมือด้านพลังงาน	181
แรงงานข้ามชาติกับประชาคมอาเซียน	182
ความสามารถในการแข่งขันของไทยในเวที AEC	183
ประเด็นเร่งด่วนในการพัฒนา ASEAN SMEs	184
สินค้าขายดีในอาเซียน	186
การเปิดเสรีด้านการศึกษาในระดับภูมิภาคอาเซียน	187
ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคของอาเซียน (RCEP)	189
สรุปอุตสาหกรรมที่ได้เปรียบ เสียเปรียบเมื่อเปิด AEC	189
ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทักษะที่แรงงานไทยยังต้องพัฒนา	190

	หน้า
ความแตกต่างระหว่าง AEC กับ EU	192
ประชากร AEC อยากทำอาชีพอะไร และตลาดการศึกษาของแต่ละประเทศ	192
นักศึกษาจบใหม่กับสิ่งที่เป็นไปได้ใน AEC	194
การดำเนินความสัมพันธ์ภายนอก	195
เลขาธิการอาเซียนคือใครมีหน้าที่อะไร และวิธีการคัดเลือก, สมัยคร	196
ไทยมีสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติหรือไม่ และอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด	196
MRA และ MNP เหมือนหรือต่างกันอย่างไร	197
ค่าจ้างแรงงาน 300 บาท มีผลอย่างไรกับการเคลื่อนย้ายแรงงานในอาเซียน	197
รูปแบบของการเปิดเสรีการค้าบริการของอาเซียนเป็นอย่างไร	198
ติมอร์-เลสเต เป็นประเทศสมาชิกอาเซียนหรือไม่	198
ASEAN Common Visa คืออะไร	198
ประเทศไทยจะได้รับประโยชน์อะไรจาก ASEAN Common Visa	199
ไทยและประเทศเพื่อนบ้านมีจุดผ่านแดนประเภทใดและที่ใดบ้าง	199
เอกสารผ่านแดน	200
การเดินทางไปท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน กับวีซ่า	200
คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติคืออะไร มีอำนาจหน้าที่ใด	201
การประดับธงอาเซียน	201
อาเซียนมีความร่วมมือทางการเงินอะไรบ้าง	202
การเป็นประชาคมอาเซียนจะเริ่มต้นเมื่อใดในปี 2558	202
อาเซียนและประชาคมอาเซียนเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร	202
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างจากประชาคมอาเซียนอย่างไร	203
อาเซียนสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี 2558	203
ความสำเร็จของอาเซียน	204
Link และ QR Code ดาวโหลดเอกสารเกี่ยวกับอาเซียน	205
สรุปย่อประชาคมอาเซียน	207
แนวข้อสอบประชาคมอาเซียน 10 ชุด 259 ข้อ	216
บรรณานุกรม	263

บทที่ 1

ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน

องค์การอาเซียนเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1967 ซึ่งในช่วง 10-20 ปีแรก ไม่มีความสำคัญในด้านกิจกรรมการเมืองหรือความมั่นคง แต่วัตถุประสงค์หลักของการก่อตั้งสมาคมอาเซียนมีเรื่องการเมือง ความมั่นคงแอบแฝงอยู่ ในช่วง 10 ปีแรกของการก่อตั้งสมาคมอาเซียนไม่มีกิจกรรมความร่วมมือที่สำคัญมากนัก แต่จุดเปลี่ยนที่สำคัญของสมาคมอาเซียนเกิดขึ้นในปี ค.ศ.1975 เป็นปีที่เวียดนาม ลาว เขมร ตกอยู่ในการปกครองของลัทธิคอมมิวนิสต์ ทำให้ประเทศอาเซียน โดยเฉพาะประเทศไทยที่ถือว่าเป็นประเทศด่านหน้า เมื่อมีอะไรเกิดขึ้น ในแง่การรุกรานจากลัทธิคอมมิวนิสต์ ประเทศไทยจะต้องรับก่อน เพราะมีพรมแดนติดต่อกับทั้ง ลาว เขมร และเวียดนามก็ไม่ไกลนัก รวมทั้งจีนก็อยู่ไม่ไกล ไทยจึงได้ชวนประเทศในอาเซียนซึ่งมีความเห็นเช่นเดียวกันถึงภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์

ปี ค.ศ.1976 มีการประชุมสุดยอดครั้งแรกที่บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย อาเซียนได้แสดงพลังออกมาชัดเจนว่า อาเซียนสามัคคีกันมากและลงในสนธิสัญญาความตกลงในด้านต่างๆ อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งคงจะเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการตื่นตัวที่มีจากภัยคอมมิวนิสต์ในยุคนั้น

ปีถัดมา ค.ศ.1977 มีการประชุมสุดยอดติดต่อกันปีต่อปี คือ ครั้งที่ 1 ปี 1976 ที่บาห์ลี ครั้งที่ 2 ปี 1977 กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย ที่ต้องประชุมติดกันเพื่อที่จะแสดงให้ประเทศในอินโดจีนเห็นว่า อาเซียนเอาจริงและมีความสามัคคีกัน แล้วหายไปอีก 10 ปี ประชุมสุดยอดครั้งที่ 3 ปี 1987 ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ หลังจากปี 1978 อาเซียนเริ่มคลายความวิตกกังวลลง ภายในไทยเองก็เช่นกัน หลังปี 1978-1979 ไปแล้ว บรรยาการสังคมไทยเรื่องของการตื่นกลัวภัยคอมมิวนิสต์เริ่มลดลง เริ่มเข้าสู่ยุคของรัฐบาล พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ต่อเนื่องมาจนเปลี่ยนมาเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งในแบบระบอบประชาธิปไตยในยุคต่อมา ในช่วงก่อนหน้านั้นจะเห็นว่าการทำรัฐประหาร โดยฝ่ายรัฐบาลทหาร เป็นเพราะกลัวภัยคอมมิวนิสต์ในตอนนั้นด้วย

ประเทศกลุ่มคอมมิวนิสต์เริ่มที่จะแสดงออกมาให้เห็นว่า ต้องการที่จะอยู่ร่วมกลุ่มกับประเทศอื่นๆ อย่างสันติ อย่างไรก็ตาม มีเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นในช่วงปี 1978 คือ การที่เวียดนามบุกเข้ายึดเขมร

ในการประชุมสุดยอดครั้งต่อมาปี 1987 ที่มะนิลา เป็นการประชุมที่ไม่มีเรื่องทางด้านความมั่นคงมากนัก ในช่วงระหว่างปี 1977-1987 อาเซียนในแง่ความมั่นคงได้เป็นเรื่องของความพยายามที่จะให้เวียดนามถอนทหารออกจากเขมร พยายามที่จะถ่วงดุลอำนาจเวียดนาม พยายามกดดันเวียดนามให้ออกจากเขมร

ในการประชุมที่มะนิลา ปัญหาเขมรเริ่มคลี่คลายไปมาก เป็นปลายยุคสงครามเย็น การที่เวียดนามอีกheimปัจจัยหนึ่งมาจากการหนุนหลังของรัสเซีย ตอนนั้นรัสเซียหนุนเวียดนามเต็มที่ รัสเซียรู้ว่าเวียดนามจะเป็นตัวคานอำนาจที่ดีกับจีน ขณะนั้นรัสเซียกับจีนเป็นศัตรูกัน รัสเซียเองยังได้ประโยชน์ในการขยายอิทธิพลมายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือ มาตั้งฐานทัพเรือที่อ่าวคัมรานในเวียดนาม แต่ในปลายปีทศวรรษ 1980 คือ ช่วงปี 1987 เหตุการณ์ในรัสเซียเริ่มเปลี่ยนไปมาก ในสมัยกอร์บาเชฟมีนโยบายที่จะปฏิรูปการเมือง ปฏิรูปนโยบายต่างประเทศ รัสเซียเริ่มที่จะไม่อยากดำเนินนโยบายเชิงก้าวร้าวรุกราน ในเชิงขยายอิทธิพลต่อไปอีก นี่คือปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ปี 1989 เวียดนามถอนทหารออกจากเขมร หลังจากนั้นก็สิ้นสุดสงครามเย็นในช่วงปลายทศวรรษ 1980 ต้นทศวรรษ 1990 รัสเซียล่มสลาย พรรคคอมมิวนิสต์ล่มสลายไปหมด พอเข้าทศวรรษ 1990 เป็นยุคหลังสงครามเย็น ในยุคนี้เป็นยุคใหม่ของอาเซียนด้านความมั่นคง เมื่อสงครามเย็นสิ้นสุด อาเซียนจะมีบทบาทอย่างไรในด้านความมั่นคง

ในยุคนี้ เอเชียเกิดช่องว่างของอำนาจขึ้นมาในเรื่องดุลยภาพแห่งอำนาจในภูมิภาคคือ ในสมัยสงครามเย็น รัสเซียและอเมริกาแข่งขันกันเรื่องสงครามเย็น สงครามร้อนที่เกิดขึ้น เช่น สงครามเวียดนาม สงครามเกาหลี เป็นสงครามระหว่างสองค่าย เกาหลีเหนือที่เป็นคอมมิวนิสต์กับเกาหลีใต้ที่ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ เวียดนามเหนือคอมมิวนิสต์ เวียดนามใต้ไม่ใช่คอมมิวนิสต์ แต่พอหลังสงครามเย็น สงครามเหล่านี้ก็หายไป ความขัดแย้งต่างๆ หายไปหมด เป็นยุคที่ไม่มีใครเป็นศัตรูกับใครอีกต่อไป ไทยกับจีน และไทยกับเวียดนามไม่ได้เป็นศัตรูกันอีกต่อไป ไทยประกาศว่า ต่อไปนี้จะเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า ในยุคนี้จึงเป็นยุคที่อาเซียนจะทำอะไรที่ใช้โอกาสในช่วงหลังสงครามเย็น สร้างกลไกการหารือทางด้านความมั่นคงในภูมิภาคขึ้นมา

การประชุมสุดยอดครั้งที่ 4 ที่สิงคโปร์ ในปี ค.ศ.1992 เป็นการประชุมสุดยอดที่สำคัญในประวัติศาสตร์ของอาเซียน เพราะเป็นการประชุมครั้งแรกในยุคหลังสงครามเย็น ในการประชุมตกลงกันว่า อาเซียนจะจัดตั้งกลไกทางด้านความมั่นคงในภูมิภาคขึ้นมา ต่อมากลายมาเป็นกลไกที่เรียกว่า ASEAN Regional Forum (ARF) ซึ่งประชุมครั้งแรกในปี 1994 ที่กรุงเทพฯ นอกจากนี้ในการประชุมยังมีประวัติศาสตร์ที่สำคัญอีกด้านหนึ่งคือ ด้านเศรษฐกิจได้ตกลงว่าจะมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนขึ้นมาที่เรียกว่า AFTA

3 ปีถัดมา มีการประชุมสุดยอดที่กรุงเทพฯ ในปี 1995 เห็นได้ว่า รูปแบบของการประชุมได้เปลี่ยนไปเรื่อยๆ ช่วงแรกไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอน จากการประชุมปีต่อปี แล้วหายไป 10 ปี ประชุม 1 ครั้ง พอการประชุมที่มะนิลา อาเซียนจึงเห็นว่า ต้องกำหนดให้แน่นอนว่าจะประชุมกี่ปีต่อครั้ง โดยที่ประชุมตกลงกันว่า 5 ปีให้มีการประชุมสุดยอดหนึ่งครั้งคือ จากปี 1987 มาเป็นปี 1992 แต่พอมาประชุมในปี 1992 ก็รู้สึกว่าจะ 5 ปียาวนานเกินไป จึงเปลี่ยนเป็น 3 ปี ประชุม 1 ครั้ง คือ จากปี 1992 เป็น 1995 จากการประชุมปี 1995 ยังรู้สึกว่าจะ 3 ปียาวนานเกินไป เลยกลายเป็นว่า การประชุมอย่าง

เป็นทางการมีทุก 3 ปี แต่มีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการทุกปี การประชุมสุดยอดที่กรุงเทพฯ ไม่มีอะไรเป็นเรื่องเด่น ยกเว้นเรื่องการลงนามในสนธิสัญญาการจัดตั้งเขตปลอดอากรนิวเคลียร์ ในการประชุมสุดยอดที่เวียดนามในปี 1998 นั้น เป็นการประชุมสุดยอดที่เกิดขึ้นท่ามกลางบรรยากาศของความซึมเศร้าในยุควิกฤตเศรษฐกิจ เพราะทุกประเทศย่ำแย่จากวิกฤตเศรษฐกิจ ในการประชุมสุดยอดอย่างไม่เป็นทางการที่กรุงมะนิลาในปี 1999 นั้น เห็นได้ว่า บรรยากาศต่างๆ เริ่มดีขึ้น เศรษฐกิจของประเทศสมาคมอาเซียนเริ่มฟื้นตัว นั่นจึงเป็นบรรยากาศของการที่อาเซียนจะมาประสานรอยร้าวกัน ต่อมาอาเซียนสามารถผ่านพ้นมรสุมดังกล่าวไปได้ และศักราชใหม่ของการร่วมมืออาเซียนก็เกิดขึ้น ในปี 2003 ในการประชุมสุดยอดที่บาห์ลี อาเซียนได้เดินหน้าบูรณาการในเชิงลึกด้วยการตั้งเป้าหมายว่าจะพัฒนาไปเป็นประชาคมอาเซียน โดยจะมี 3 เสาหลักคือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะพัฒนาไปเป็นตลาดร่วมภายในปี 2015 นอกจากนั้นยังมีการกำหนดเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมความมั่นคงอาเซียน และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ช่วงระยะเวลา 40 ปีที่ผ่านมา กล่าวได้ว่า อาเซียนประสบความสำเร็จและถือว่าเป็นองค์กรความร่วมมือของประเทศกำลังพัฒนาที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดองค์กรหนึ่งในโลก

อาเซียนเป็นภูมิภาคที่มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วและเป็นตัวอย่างของการรวมตัวของกลุ่มประเทศที่มีพลังต่อรองในเวทีการเมืองและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ความก้าวหน้าของอาเซียนมีปัจจัยจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสมาชิก อันก่อให้เกิดบรรยากาศที่สร้างสรรค์และเอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแห่งความตึงเครียดและการเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็นมาสู่ความมีเสถียรภาพ ความมั่นคงและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในปัจจุบัน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : Association of Southeast Asian Nations) เริ่มก่อตั้งเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2504 โดย ประเทศไทย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมอาสา หรือ Association of South East Asia ขึ้น เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม แต่ดำเนินการได้เพียง 2 ปี ก็ต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากความผกผันทางการเมืองระหว่างประเทศอินโดนีเซีย และประเทศมาเลเซีย ต่อมาได้ก่อตั้งขึ้นโดยการลงนามในปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) หรือ ปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) ณ พระราชวังสราญรมย์ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศสมาชิก 5 ประเทศ ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย โดยรัฐมนตรีจาก 5 ประเทศ ได้แก่

นายอาดัม มาลิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจากอินโดนีเซีย

คุณ อับดุล ราซิก บิน ฮุสเซน รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติจากมาเลเซีย

นายนาซิโซ รามอส รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจากฟิลิปปินส์

นายเอส ราชารัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจากสิงคโปร์ และ

พันเอก (พิเศษ) ดร.ณัฐ คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศจากไทย

ต่อมา บรูไนดารุสซาลามและเวียดนามได้เข้าร่วมอาเซียนเมื่อ วันที่ 7 มกราคม 2527 และวันที่ 28 กรกฎาคม 2538 ตามลำดับ ตามด้วยลาว และเมียนมาร์ เข้าร่วมเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540 ส่วนกัมพูชาเป็นประเทศสุดท้ายที่เข้าร่วมเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542 จึงทำให้ปัจจุบันอาเซียน มีสมาชิกรวม 10 ประเทศ

ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) คือ การรวมตัวของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นชุมชนที่มีความแข็งแกร่ง สามารถสร้างโอกาสและรับมือความท้าทายด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยสมาชิกในชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น และสมาชิกในชุมชนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

วันอาเซียน วันที่ 8 สิงหาคม ของทุกปี เป็นวันอาเซียน

ภาษาอาเซียน ภาษาอังกฤษเป็นภาษาทางการที่ใช้ในการติดต่อประสานงานระหว่างประเทศสมาชิก

คำขวัญของอาเซียน "หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม"

(One Vision, One Identity, One Community)

อัตลักษณ์อาเซียน อาเซียนจะต้องส่งเสริมอัตลักษณ์ร่วมกันของตนและความรู้สึกเป็นเจ้าของในหมู่ประชาชนของตน เพื่อให้บรรลุชะตา เป้าหมาย และคุณค่าร่วมกันของอาเซียน

สัญลักษณ์อาเซียน (ดูที่ปกหลังหนังสือเล่มนี้) คือ **ดวงตราอาเซียน** เป็นรูปมัดรวงข้าว สีเหลืองบนพื้นวงกลมสีแดงล้อมรอบด้วยวงกลมสีขาว และสีน้ำเงิน

รวงข้าวสีเหลือง 10 ต้น หมายถึง ความใฝ่ฝันของบรรดาสมาชิกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้ง 10 ประเทศ ให้มีอาเซียนที่ผูกพันกันอย่างมีมิตรภาพและเป็นหนึ่งเดียว

วงกลม เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงเอกภาพของอาเซียน

ตัวอักษรคำว่า **asean** สีสน้ำเงิน อยู่ใต้ภาพรวงข้าว แสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะทำงานร่วมกันเพื่อความมั่นคง สันติภาพ เอกภาพ และความก้าวหน้าของประเทศสมาชิกอาเซียน

สีเหลือง	หมายถึง	ความเจริญรุ่งเรือง
สีแดง	หมายถึง	ความกล้าหาญและการมีพลวัติ
สีขาว	หมายถึง	ความบริสุทธิ์
สีน้ำเงิน	หมายถึง	สันติภาพและความมั่นคง

ธงอาเซียน เป็นธงพื้นสีน้ำเงิน มีดวงตราอาเซียนอยู่ตรงกลาง แสดงถึง เสถียรภาพ สันติภาพ ความสามัคคี และพลวัติของอาเซียน

สีของธงประกอบด้วย สีน้ำเงิน สีแดง สีขาว และสีเหลือง ซึ่งเป็นสีหลักในธงชาติของบรรดาประเทศสมาชิกของอาเซียนทั้งหมด

เพลงประจำอาเซียน (ASEAN Anthem)

คือ เพลง The ASEAN WAY การจัดทำเพลงประจำอาเซียนมีจุดเริ่มต้นจากการหารือในที่ประชุมคณะกรรมการอาเซียน ว่าด้วยวัฒนธรรมและสนเทศ (ASEAN Committee on Culture and Information) ครั้งที่ 29 เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ.2537 เห็นควรให้มีการเปิดเพลงประจำอาเซียนในช่วงของการจัดกิจกรรมต่างๆ และได้กำหนดไว้ในกฎบัตรอาเซียน ข้อที่ 40 ให้อาเซียนมีการจัดทำเพลงประจำอาเซียน ซึ่งประเทศไทยได้รับความไว้วางใจจากประเทศสมาชิกอาเซียนให้เป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันประกวดเพลงประจำอาเซียนให้แล้วเสร็จก่อนการให้สัตยาบันกฎบัตรอาเซียนและการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ในปี พ.ศ.2552 ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ รูปแบบการแข่งขันเป็น open competition โดยให้สำนักเลขาธิการอาเซียนในแต่ละประเทศกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้น

เนื้อร้องเพลงประจำอาเซียนต้องมีเกณฑ์ ดังนี้ คือ (1) เป็นภาษาอังกฤษ (2) มีลักษณะเป็นเพลงชาติประเทศสมาชิกอาเซียน (3) มีความยาวไม่เกิน 1 นาที (4) เนื้อร้องสะท้อนความเป็นหนึ่งเดียวของอาเซียนและความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและเชื้อชาติ (5) เป็นเพลงที่แต่งขึ้นใหม่ ซึ่งเพลงจากประเทศไทยชื่อ The ASEAN Way ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการผู้ตัดสินโดยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เป็นเพลงประจำอาเซียน โดยคณะผู้ประพันธ์ ได้แก่

นายกิตติคุณ สดประเสริฐ	(ทำนองและเรียบเรียง)
นายสำเภา ไตรอุดม	(ทำนอง)
นางพะยอม วลัยพัชรา	(เนื้อร้อง)

เพลง The ASEAN Way ใช้บรรเลงอย่างเป็นทางการครั้งแรกในพิธีเปิดการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ที่อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต่อมาได้มีการประพันธ์เนื้อร้องภาษาไทยเพิ่มเติมโดย นายสุรรัช สุขเสวี เป็นผู้ประพันธ์

The ASEAN Way เนื้อเพลงภาษาอังกฤษ

Raise our flag high, sky high
Embrace the pride in our heart
ASEAN we are bonded as one
Look'in out to the world.
For peace, our goal from the very start
And prosperity to last.
We dare to dream, We care to share.
Together for ASEAN
We dare to dream,
We care to share for it's the way of ASEAN.

วิถีอาเซียน เนื้อเพลงภาษาไทย

พลีลู่ลม โบกสะบัด ได้หมู่ธงปลิวไสว
สัญญาณแห่งสัญญาทางใจ
วันที่เรามาพบกัน อาเซียนเป็นหนึ่ง
ดังที่ใจเราปรารถนา
เราพร้อมเดินหน้าไปทางนั้น
หล่อหลอมจิตใจ
ให้เป็นหนึ่งเดียว
อาเซียนยึดเหนี่ยวสัมพันธ์
ให้สังคมนี้ มีแต่แบ่งปัน
เศรษฐกิจมั่นคงก้าวไกล

Scan QR Code เพื่อฟังเพลง The ASEAN Way

เวอร์ชันเสียงไทย / อังกฤษ

คุณมารีสา สุโกศล (ขับร้อง)

เวอร์ชันเสียงอังกฤษ

ประธานอาเซียน (President of ASEAN)

ตามบทบัญญัติของกฎบัตรอาเซียน "ประธานอาเซียน" เป็นตำแหน่งสูงสุดของอาเซียน ดำรงตำแหน่งวาระ 1 ปี ตำแหน่งประธานอาเซียนจะหมุนเวียนกันในประเทศสมาชิกตามลำดับตัวอักษร และประเทศที่เป็นประธานอาเซียนจะรับตำแหน่งประธานของกลไกของอาเซียนทุกตำแหน่ง อาทิ ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน มন্ত্রীประสานงานอาเซียน มंत्रीประชาคมอาเซียนคณะต่างๆ ประธานผู้แทนถาวรประจำอาเซียน ลำดับการเป็นประธานอาเซียนเป็นดังนี้

ปี 2011 - อินโดนีเซีย (สลับวาระการเป็นประธานอาเซียนกับบรูไนดารุสซาลาม)

ปี 2012 - กัมพูชา

ปี 2013 - บรูไนดารุสซาลาม

ปี 2014 - ลาว (พม่า นายพลเต็ง เส็ง)

ปี 2015 - มาเลเซีย (พ.ศ. 2558 เข้าสู่ประชาคมอาเซียน) 31 ธ.ค. 2558

ปี 2016 - พม่า

ปี 2017 - ฟิลิปปินส์

ปี 2018 - สิงคโปร์

ปี 2019 - ไทย

ปี 2020 - เวียดนาม

เลขาธิการอาเซียน คือ เวียดนาม (นายเล เลือง มินห์ พ.ศ.2556-2560)

โครงสร้างและกลไกการดำเนินงานขององค์กรของอาเซียน

กฎบัตรอาเซียน ซึ่งเปรียบเสมือนกฎหมายสูงสุดของอาเซียน ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2551 เป็นเอกสารหลักที่กำหนดโครงสร้างองค์กรของอาเซียน ไว้ในหมวดที่ 4 ดังนี้

1. ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ประกอบด้วย ประมุขหรือหัวหน้ารัฐบาล มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายสูงสุดและแนวทางความร่วมมือของอาเซียน และตัดสินใจในเรื่องสำคัญ โดยให้ประเทศสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียนเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม 2 ครั้งต่อปี หรือเรียกประชุมพิเศษหรือเฉพาะกิจเมื่อมีความจำเป็น

2. คณะมนตรีประสานงานอาเซียน (ASEAN Coordinating Councils : ACCs)

ประกอบด้วยรัฐมนตรีต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน ทำหน้าที่เตรียมการประชุมสุดยอดอาเซียน ประสานงานความตกลงและข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ประสานงานระหว่าง 3

เสาหลัก ดูแลการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ ของอาเซียนในภาพรวม คณะมนตรีประสานงานอาเซียน จะมีการประชุมกันอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี

3. คณะมนตรีประชาคมอาเซียน (ASEAN Community Councils) ประกอบด้วย คณะมนตรีประชาคม 3 เสาหลัก อันได้แก่คณะมนตรีการเมืองและความมั่นคงอาเซียน คณะมนตรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และคณะมนตรีประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งเป็นผู้แทนที่ประเทศสมาชิกแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบแต่ละเสาหลัก มีอำนาจหน้าที่ในการประสานงานและติดตามการทำงานตามนโยบาย โดยเสนอรายงานและข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมผู้นำ มีการประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ประธานการประชุมเป็นรัฐมนตรีที่เหมาะสมจากประเทศสมาชิกซึ่งเป็นประธานอาเซียน

4. องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา (ASEAN Sectoral Ministerial Bodies) องค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา (เช่น ด้านสาธารณสุข ด้านกลาโหม ด้านการศึกษา ฯลฯ) ประกอบด้วยรัฐมนตรีเฉพาะสาขา มีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อตกลงและข้อตัดสินใจของที่ประชุมสุดยอดอาเซียนที่อยู่ในขอบข่ายการดำเนินงานของตน และเสริมสร้างความร่วมมือในสาขาของแต่ละองค์กรให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อสนับสนุนการรวมตัวของประชาคมอาเซียน

5. เลขาธิการอาเซียนและสำนักเลขาธิการอาเซียน (Secretary-General of ASEAN and ASEAN Secretariat) สำนักเลขาธิการอาเซียนได้จัดตั้งขึ้นตามข้อตกลงที่ลงนามโดยรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 1 ในปี 2519 ทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของสมาคมอาเซียน และเป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างสมาคมอาเซียน คณะกรรมการ ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ และรัฐบาลของประเทศสมาชิกสำนักเลขาธิการอาเซียนตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย โดยมีหัวหน้าสำนักงาน เรียกว่า “เลขาธิการอาเซียน” (ASEAN Secretary-General) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี และต้องได้รับเลือกจากคนชาติของรัฐสมาชิก โดยหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษร (ดูตำแหน่งและวาระการดำรงตำแหน่ง หน้า 10)

6. คณะกรรมการผู้แทนถาวรประจำอาเซียน (Committee of Permanent Representatives to ASEAN) เป็นผู้แทนระดับเอกอัครราชทูตที่แต่งตั้งจากประเทศสมาชิกให้ประจำที่สำนักงานใหญ่อาเซียน กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีหน้าที่สนับสนุนการทำงานของคณะมนตรีประชาคมอาเซียนและองค์กรระดับ รัฐมนตรีเฉพาะสาขา ประสานงานกับเลขาธิการสำนักงานอาเซียนและสำนักงานเลขาธิการอาเซียนในเรื่องที่เกี่ยวข้อง และประสานงานกับสำนักงานเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติและองค์กรระดับรัฐมนตรีอาเซียนเฉพาะสาขา

7. สำนักงานอาเซียนแห่งชาติ หรือกรมอาเซียน (ASEAN National Secretariat) เป็นหน่วยงานระดับกรมในกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งแต่ละประเทศได้จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบประสานงาน สนับสนุนภารกิจและความร่วมมือต่าง ๆ เกี่ยวกับอาเซียนในประเทศนั้น ๆ สำหรับประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ

8. องค์การสิทธิมนุษยชนอาเซียน (ASEAN Human Rights Body) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยความประสงค์และหลักการของกฎบัตรอาเซียนเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ซึ่งคณะทำงานและอำนาจหน้าที่จะได้กำหนดโดยที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนต่อไป

9. มูลนิธิอาเซียน (ASEAN Foundation) มูลนิธิอาเซียนสนับสนุนเลขาธิการอาเซียนและดำเนินการร่วมกับองค์กรของอาเซียนที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียน โดยส่งเสริมความสำนึกที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของอาเซียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชน การดำเนินงานร่วมกันที่ใกล้ชิดระหว่างภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม นักวิชาการ และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ในอาเซียน

สำนักงานใหญ่อาเซียน

สำนักเลขาธิการอาเซียนได้จัดตั้งขึ้นตามข้อตกลงที่ลงนามโดยรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียนในระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ.2519 เพื่อทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมอาเซียน และเป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างสมาคมอาเซียน คณะกรรมการ ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ และรัฐบาลของประเทศสมาชิก

สำนักงานใหญ่อาเซียน สำนักเลขาธิการอาเซียนตั้งอยู่ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซียโดยมีหัวหน้าสำนักงานเรียกว่า “เลขาธิการอาเซียน” ซึ่งเมื่อเดือนกรกฎาคม 2545 ที่ประชุมรัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน ครั้งที่ 35 ได้แต่งตั้งนาย Ong Keng Yong” ชาวสิงคโปร์ เป็นเลขาธิการอาเซียนคนใหม่แทนนาย Rodolfo C. Severino Jr. โดยจะมีวาระในการดำรงตำแหน่ง 5 ปี (ตั้งแต่ 1 มกราคม 2546) และมีรองเลขาธิการอาเซียนจำนวน 2 คน (ปัจจุบันดำรงตำแหน่งโดยชาวมาเลเซียและเวียดนาม)

สำนักงานใหญ่อาเซียนแห่งชาติ หรือกรมอาเซียน (ASEAN National Secretariat)

เป็นหน่วยงานในกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิก ซึ่งแต่ละประเทศได้จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบ ประสานงานเกี่ยวกับอาเซียนในประเทศนั้น ๆ และติดตามผลของการดำเนิน

กิจกรรม/ความร่วมมือต่าง ๆ สำหรับประเทศไทยนั้น ได้มีการจัดตั้งกรมอาเซียนให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานด้านอาเซียนดังกล่าว

สำนักเลขาธิการอาเซียนและเลขาธิการอาเซียน

สำนักเลขาธิการอาเซียน หรือ “ASEAN Secretariat” จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2519 หลังการลงนามในข้อตกลงการจัดตั้งสำนักเลขาธิการอาเซียน ที่กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ต่อมาในวันที่ 9 พฤษภาคม 2524 รัฐบาลอินโดนีเซีย ได้มอบอาคารทางตอนใต้ของกรุงจาการ์ตาเพื่อใช้เป็นสำนักงานใหญ่ของสำนักเลขาธิการอาเซียน อาคารดังกล่าวถูกใช้เป็นสำนักงานถาวรของอาเซียนนับแต่นั้นเป็นต้นมา สำนักเลขาธิการอาเซียนได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศในสัดส่วนที่เท่ากัน

ส่วนเลขาธิการอาเซียน หรือ “Secretary General of ASEAN” ได้รับการแต่งตั้งโดยที่ประชุมสุดยอดอาเซียน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปีที่ไม่สามารถต่ออายุได้ และให้ได้รับการเลือกจากคนชาติของประเทศสมาชิกอาเซียนบนพื้นฐานของการหมุนเวียนตามลำดับตัวอักษร โดนคำนึงตามสมควรถึงความซื่อสัตย์สุจริต ความสามารถ รวมถึงประสบการณ์ทางวิชาชีพ และความเท่าเทียมกันทางเพศ กฎบัตรอาเซียนได้ระบุถึงหน้าที่ของเลขาธิการอาเซียนและให้เลขาธิการอาเซียนเป็นหัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของอาเซียนด้วย นอกจากนี้ ยังได้ระบุให้มีรองเลขาธิการอาเซียน 4 คน ประกอบด้วย รองเลขาธิการอาเซียน 2 คน ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี ที่ไม่สามารถต่ออายุได้ และรองเลขาธิการอาเซียน 2 คน ซึ่งมีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปีและอาจต่ออายุได้อีก 3 ปี

เลขาธิการสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

อันดับ	ชื่อ	สัญชาติ	เริ่มวาระ	สิ้นสุดวาระ
1	ฮาร์โตโน ดาร์โซโน	อินโดนีเซีย	7 มิถุนายน พ.ศ. 2519	18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521
2	Umarjadi Notowijono	อินโดนีเซีย	19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2521	30 มิถุนายน พ.ศ. 2521
3	Datuk Ali Bin Abdullah	มาเลเซีย	10 กรกฎาคม พ.ศ. 2521	30 มิถุนายน พ.ศ. 2523
4	Narciso G. Reyes	ฟิลิปปินส์	1 กรกฎาคม พ.ศ. 2523	1 กรกฎาคม พ.ศ. 2525
5	Chan Kai Yau	สิงคโปร์	18 กรกฎาคม พ.ศ. 2525	15 กรกฎาคม พ.ศ. 2527
6	แผน วรณเมธี	ไทย	16 กรกฎาคม พ.ศ. 2527	15 กรกฎาคม พ.ศ. 2529
7	Roderick Yong	บรูไน	16 กรกฎาคม พ.ศ. 2529	16 กรกฎาคม พ.ศ. 2532

8	Rusli Noor	อินโดนีเซีย	17 กรกฎาคม พ.ศ. 2532	1 มกราคม พ.ศ. 2536
9	Dato Ajit Singh	มาเลเซีย	1 มกราคม พ.ศ. 2536	31 ธันวาคม พ.ศ. 2540
10	Rodolfo C. Severino Jr.	ฟิลิปปินส์	1 มกราคม พ.ศ. 2541	31 ธันวาคม พ.ศ. 2545
11	Ong Keng Yong	สิงคโปร์	1 มกราคม พ.ศ. 2546	31 ธันวาคม พ.ศ. 2550
12	สุรินทร์ พิศสุวรรณ	ไทย	1 มกราคม พ.ศ. 2551	31 ธันวาคม พ.ศ. 2555
13	เล เลือง มิญ	เวียดนาม	1 มกราคม พ.ศ. 2556	พ.ศ. 2561

กรมอาเซียน

กรมอาเซียนมีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินงานและการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนในฐานะสำนักเลขาธิการอาเซียน แห่งชาติ เพื่อดำเนินงานความร่วมมือของอาเซียนให้สำเร็จและบรรลุผลตามมติที่ประชุมสุดยอดและ เป้าหมายของการจัดตั้งอาเซียน ตลอดจนกฎบัตรอาเซียน และเสริมสร้างความเข้มแข็งและขีด ความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ ตลอดจนเพิ่มอำนาจต่อรองของประเทศ ไทยในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินงานในฐานะสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (ก) เป็นผู้ประสานงานกลางแห่งชาติ
- (ข) เป็นหน่วยงานระดับชาติซึ่งเก็บรักษาข้อสนเทศในเรื่องทั้งปวงเกี่ยวกับอาเซียน
- (ค) เป็นผู้ประสานงานระดับชาติเกี่ยวกับการอนุมัติข้อตัดสินใจของอาเซียน
- (ง) เป็นผู้ประสานงานและสนับสนุนการเตรียมการระดับชาติของการประชุมอาเซียน
- (จ) ส่งเสริมอัตลักษณ์และความสำนึกเกี่ยวกับอาเซียนในระดับชาติ
- (ฉ) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาประชาคมอาเซียน

(2) ดำเนินงานและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนและระหว่างประเทศ สมาชิกอาเซียนกับคู่เจรจาและองค์กรระหว่างประเทศ ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลภายใต้ กรอบ ความร่วมมือของอาเซียน

(3) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

วิสัยทัศน์

ก้าวทันอาเซียน มุ่งรักษา พัฒนา และส่งเสริมผลประโยชน์ไทยในภูมิภาค

พันธกิจ

1. รักษาและส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยในอาเซียน
2. สร้างความไว้วางใจและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในมิติต่างๆ เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียนที่มีกฎกติกาในการทำงาน มีประสิทธิภาพและมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง
3. ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในฐานะสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ และเลขานุการคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ
4. สร้างความตระหนักรู้ ให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และการดำเนินการเชิงรุกในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยสู่การเป็นประชาคมอาเซียนต่อสาธารณชน ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน
5. สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานต่างๆ เพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน บูรณาการแผนดำเนินงานเชื่อมโยงระหว่างประชาคมทั้งสาม ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคง ประชาคมเศรษฐกิจ และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม และความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในอาเซียน

เป้าประสงค์

1. รักษาและส่งเสริมสถานะ/บทบาทของประเทศไทยในเวทีอาเซียนทั้งในด้านเสถียรภาพและความมั่นคงทางการเมือง ศักยภาพและความเจริญทางเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนรักษาความเป็นแกนกลางของอาเซียนในกรอบความร่วมมือที่มีอาเซียนเป็นแกนนำ
2. ร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนในการรักษาสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล ความโปร่งใส ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แก้ไขภัยคุกคามรูปแบบใหม่และผลกระทบทางลบที่เกิดจากความเชื่อมโยงระหว่างกัน
3. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาทั้งทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและความร่วมมือเพื่อการพัฒนา
4. ในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน จะดำเนินบทบาทเชิงรุกที่สร้างสรรค์
5. ร่วมมือและสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ให้สามารถมองเห็นภาพรวมความร่วมมือกรอบอาเซียนและบูรณาการแผนดำเนินงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งทางการเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ไทยพร้อมก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ดำเนินการเชิงรับและรุกในมิติต่างๆ เพื่อรักษาและผลักดันบทบาท/จุดแข็งของไทยในเวทีอาเซียนทั้งในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเดิม 5 ประเทศ และกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ 4 ประเทศ

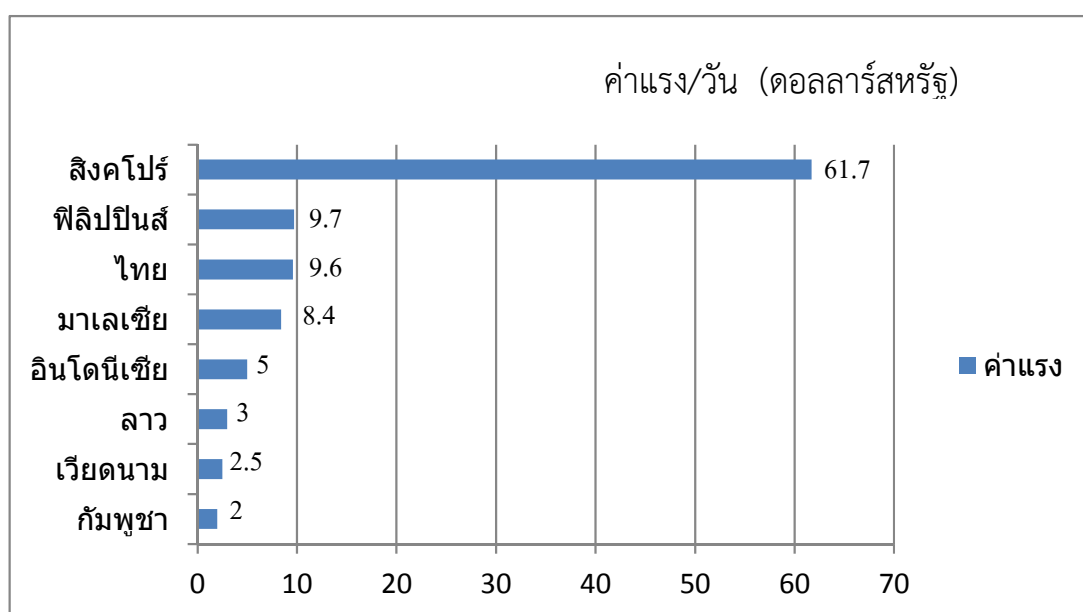
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ใช้ประโยชน์จากศักยภาพของประเทศไทย เพื่อบทบาทยุทธศาสตร์ของไทยในอาเซียนและระหว่างอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา เพื่อสร้างความก้าวหน้าในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชนธรรมาภิบาลการลดช่องว่างเพื่อการพัฒนา การเชื่อมโยงระหว่างกัน รวมทั้งการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สนับสนุนและส่งเสริมการเชื่อมโยงที่ครบวงจร ระหว่างทั้ง ๓ ประชาคมอาเซียน และในกรอบเวทีต่าง ๆ ทั้งอาเซียน อาเซียนบวกหนึ่งกับประเทศคู่เจรจาเป็นรายประเทศ อาเซียนบวกสาม และเวทีเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นต้นเพื่อสนับสนุนกระบวนการรวมตัวในอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ผลักดันวาระของประชาชนในอาเซียน อาทิ การบริหารจัดการภัยพิบัติ ประเด็นที่เกี่ยวกับความมั่นคงของมนุษย์ ปัญหาข้ามชาติ และผลกระทบที่เกิดจากความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ผลักดันแนวทางดำเนินงานภายในประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเตรียมความพร้อมของภาคส่วนต่างๆ ในประเทศไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียนแก่สาธารณชน

ค่าแรงขั้นต่ำของประเทศในอาเซียน

หมายเหตุ : มาเลเซียและสิงคโปร์ไม่มีค่าแรงขั้นต่ำ ค่าแรงสำหรับ 2 ประเทศนี้ เป็นการคำนวณจากเงินเดือนเฉลี่ยของแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Workers)

ค่าแรงเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน การเปรียบเทียบว่าตอนนี้ค่าแรงของประเทศไทยอยู่ในระดับไหนเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ก็น่าจะช่วยให้เห็นภาพในระดับหนึ่งว่า ค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทจะส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างไร

การที่ค่าแรงของเราเกาะกลุ่มกับประเทศมาเลเซียและฟิลิปปินส์ เป็นการส่งสัญญาณบอกเราว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของไทยควรลดความสำคัญของอุตสาหกรรมที่พึ่งพาแรงงานที่เป็นแรงกายน้อยลง แล้วมุ่งเน้นอุตสาหกรรมที่ใช้ทักษะพิเศษ ใช้แรงสมองและใช้เครื่องจักรให้มากขึ้น ซึ่งการจะไปให้ถึงจุดนั้นได้ ต้องมีการปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพ และปฏิรูปวัฒนธรรมในการทำงาน

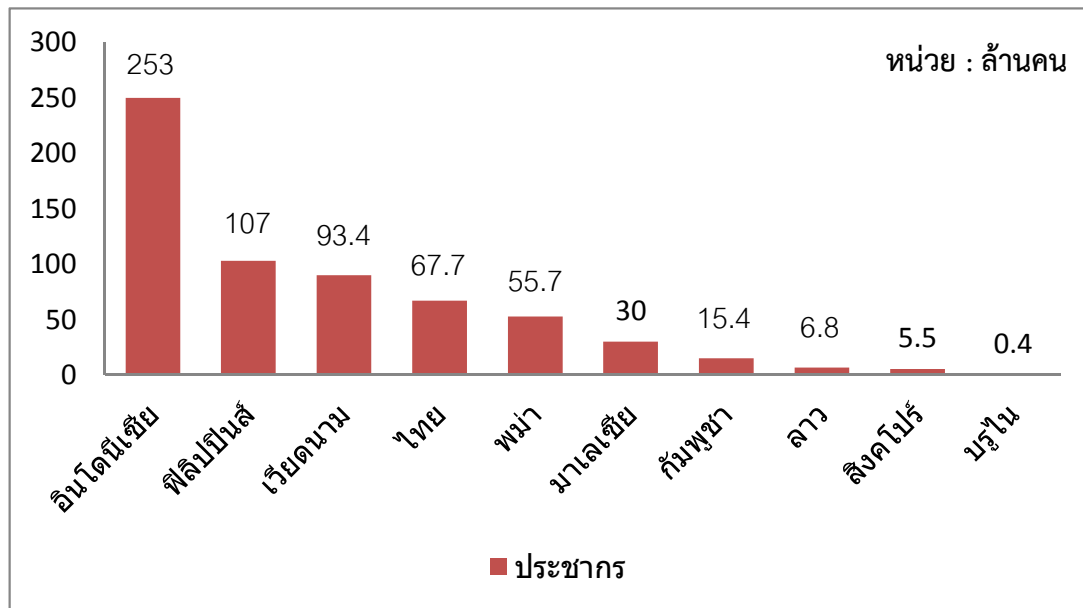
การปฏิรูปการศึกษามีการพูดถึงกันมากแล้วว่า การศึกษาของเราเน้นการท่องจำ ไม่ได้เน้นกระบวนการคิด และการลงมือทำ มุ่งส่งคนเข้าสู่มหาวิทยาลัย โดยไม่สนใจว่า เขาจะเหมาะสมที่จะเรียนในระดับมหาวิทยาลัยหรือไม่ ระบบพัฒนากำลังคนของประเทศที่บิดเบี้ยว ทำให้เกิดความผิดเพี้ยนในการจัดสรรกำลังคนของประเทศ

รายได้ต่อหัว สัดส่วนอายุ โครงสร้างประชากรใน AEC

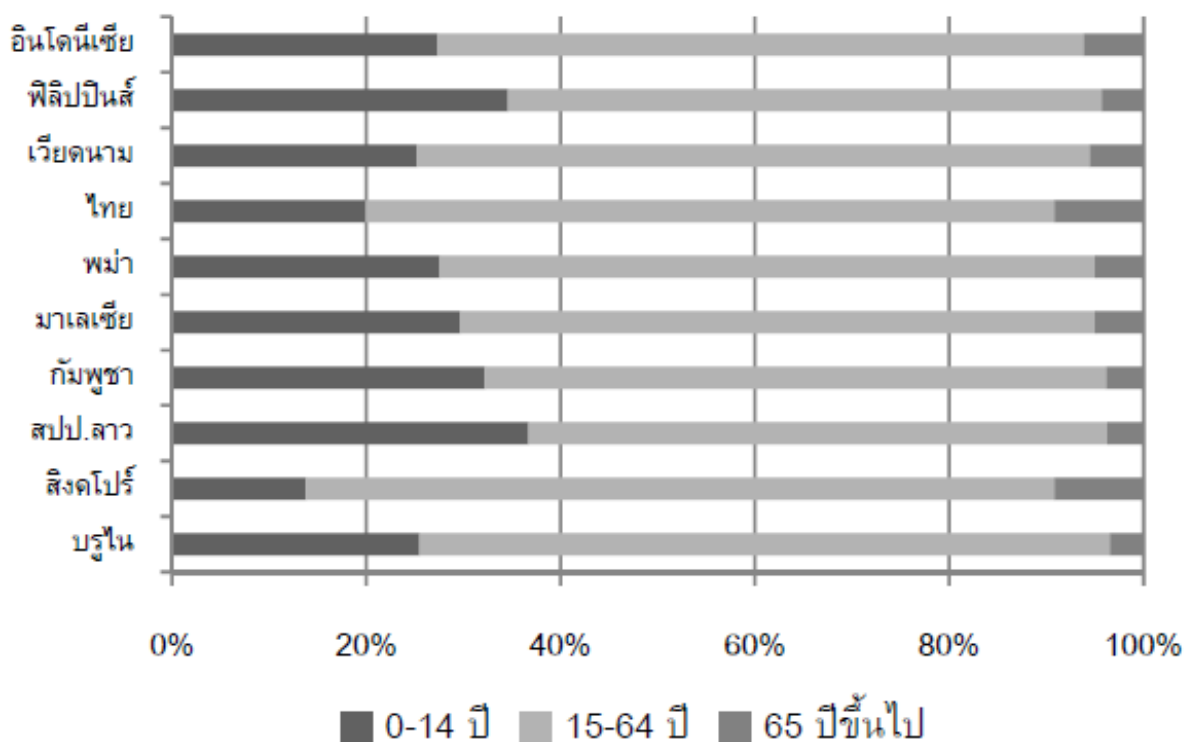
ข้อมูลโครงสร้างประชากร รายได้ต่อหัว อายุของคนในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ถือว่ามีความสำคัญอย่างมากในการวางแผนการตลาดและการลงทุน

ประชากรใน AEC ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีประชากรรวมกันกว่า 620 ล้านคน หรือคิดเป็น 8.7% ของประชากรทั้งโลก (7,087 ล้านคน) โดยประเทศใน AEC ที่มีประชากรมากที่สุด คือ

1. อินโดนีเซีย 253 ล้านคน	6. มาเลเซีย 30 ล้านคน
2. ฟิลิปปินส์ 107 ล้านคน	7. กัมพูชา 15.4 ล้านคน
3. เวียดนาม 93.4 ล้านคน	8. สปป.ลาว 6.8 ล้านคน
4. ไทย 67.7 ล้านคน	9. สิงคโปร์ 5.5 ล้านคน
5. พม่า 55.7 ล้านคน	10. บรูไน 0.4 ล้านคน

กราฟแสดงโครงสร้างประชากรใน AEC

ที่มา : CIA World Factbook, July 2011 (www.cia.gov)

โครงสร้างอายุและประชากรของประเทศสมาชิกอาเซียน

สมาชิกอาเซียนโดยรวม มีความคล้ายคลึงกัน โดยประชากรส่วนใหญ่ ในแต่ละประเทศอยู่ในวัยหนุ่มสาวและวัยทำงาน (มีอายุระหว่าง 15-64 ปี) ทั้งประชากรวัยทำงานมีสัดส่วนราว ร้อยละ 70 ของประชากรทั้งหมดในอาเซียน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มีนัยสำคัญต่อการส่งออกอย่างมีนัยสำคัญของผู้ประกอบการไทย

กล่าวคือประชากรวัยทำงานเป็นกลุ่มผู้บริโภค ที่มีกำลังซื้อสูงและพร้อมทดลองสินค้าใหม่ๆ อีกทั้งยังเป็นกลุ่มที่ตอบสนองกลยุทธ์ทางการตลาดได้เป็นอย่างดี สินค้าที่น่าสนใจที่ทำตลาดใน AEC เช่น สินค้าในหมวดยานยนต์ คอมพิวเตอร์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งสินค้าที่มีความแปลกใหม่และดึงดูดให้มีการทดลองใช้

รายได้ประชากรเฉลี่ยต่อคนต่อปีของประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี (ดอลลาร์สหรัฐ)	
สิงคโปร์	50,714	}
บรูไน	36,521	
มาเลเซีย	8,617	}
ไทย	5,281	
อินโดนีเซีย	3,469	}
ฟิลิปปินส์	2,255	
เวียดนาม	1,362	
สปป.ลาว	1,204	
กัมพูชา	912	}
พม่า	804	

ประเทศที่มีรายได้สูง : $\geq 12,276$ ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-สูง : 3,976-12,275 ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-ต่ำ : 1,006-3,975 ดอลลาร์สหรัฐ

ประเทศที่มีรายได้ต่ำ : $\leq 1,005$ ดอลลาร์สหรัฐ

หมายเหตุ : การแบ่งกลุ่มรายได้จำแนกตามเกณฑ์ของธนาคารโลก (World Bank)

ที่มา : World Bank, November 2011

รายได้ต่อหัวของประชากรใน AEC

รายได้ประชากรต่อคนต่อปี ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญมากเช่นกัน เพราะบ่งบอกถึงกำลังซื้อในประเทศนั้น โดยสิงคโปร์และบรูไนจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง สะท้อนถึงกำลังซื้อของผู้บริโภคในระดับสูง ทำให้ผู้บริโภคส่วนใหญ่ของประเทศทั้งสอง นิยมบริโภคสินค้าที่มีตราสินค้าจากต่างประเทศ รวมทั้งสินค้าที่อำนวยความสะดวกในชีวิตประจำวัน โดยคำนึงถึงคุณภาพและความทันสมัยของสินค้าเป็นสำคัญ

ขณะที่มาเลเซียจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-สูง ผู้บริโภคชาวมาเลเซียส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน จะให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอันดับแรกสะท้อนได้จากการใช้จ่ายซื้อสินค้าดังกล่าวในระดับสูง เมื่อเทียบกับรายจ่ายด้านอื่นๆ นอกจากอาหารสำเร็จรูปและอาหารพร้อมรับประทานยังได้รับความนิยมมากขึ้นตามวิถีชาวมาเลเซียที่เร่งรีบขึ้น

สำหรับอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และ สปป.ลาว จัดอยู่ในกลุ่ม ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง-ต่ำ ขณะที่กัมพูชา และพม่า จัดอยู่ในประเทศที่มีรายได้น้อย ทำให้ผู้บริโภคในประเทศเหล่านี้กำลังซื้อไม่สูง จึงไม่นิยมบริโภคสินค้านำเข้าที่มีราคาสูง โดยสินค้าที่ได้รับความนิยมส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

สำหรับประเทศที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงสุดเมื่อเทียบกับ GDP ได้แก่ ฟิลิปปินส์ (74% ของ GDP) เวียดนาม (67%) อินโดนีเซีย (59%) ไทย (55%) มาเลเซีย (50%) และ สิงคโปร์ (41%) ส่วนตลาดการท่องเที่ยวนั้น พบว่าประเทศที่มีนักท่องเที่ยวไปเยือนมากที่สุด ได้แก่ มาเลเซีย (22 ล้านคน) ไทย (14 ล้านคน) สิงคโปร์ (7 ล้านคน) อินโดนีเซีย (6 ล้านคน) และเวียดนาม (4 ล้านคน) และเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่เอื้อต่อการลงทุน พบว่าคุณภาพของคนในประเทศอาเซียน สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย ไทย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ

ด้านโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจในประเทศกลุ่มอาเซียน ได้แก่

- 1) ประเทศที่ประชากรมีการใช้คอมพิวเตอร์สูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน เวียดนาม และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ
- 2) ประเทศที่มีสัดส่วนต้นทุนการจัดตั้งธุรกิจต่ำสุดเมื่อเทียบกับรายได้ต่อบุคคล (GNI Per capita) ได้แก่ สิงคโปร์ 0.7% ไทย 6.3% บรูไน 9.8% มาเลเซีย 11.9% และลาว 12.3% ตามลำดับ
- 3) ประเทศที่ใช้เวลาจัดตั้งธุรกิจน้อยที่สุด ได้แก่ สิงคโปร์ (3 วัน) มาเลเซีย (11 วัน) ไทย (32 วัน) เวียดนาม (50 วัน) และฟิลิปปินส์ (52 วัน)
- 4) ประเทศที่มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำสุดคือ สิงคโปร์ (5.4%) บรูไน (5.5%) มาเลเซีย (6.1%) ไทย (7.0%) และฟิลิปปินส์ (8.8%)

แต่ไม่ว่าตัวเลขของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนทำธุรกิจในประเทศกลุ่มอาเซียนจะเป็นอย่างไร สิ่งหนึ่งที่ SMEs ไทยจะต้องคำนึงถึงก็คือ ความพร้อมและความได้เปรียบเชิงโครงสร้าง โดยสาขาที่ไทยมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง ได้แก่ สาขาผลิตภัณฑ์อาหารยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงสาขาบริการ เช่น การท่องเที่ยว บริการสุขภาพ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแรงงานที่มีฝีมือ แต่แรงงานฝีมือก็อาจมีการเคลื่อนย้ายไปสิงคโปร์ มาเลเซีย เพราะให้ค่าตอบแทนสูงกว่า ส่วนสินค้าไทยที่ต้องปรับตัวในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพ โดยเน้นการแข่งขันด้านคุณภาพมากขึ้น เช่น ข้าวโพด ยางพารา ผลไม้แช่แข็ง มันสำปะหลัง อาหารสัตว์เลี้ยง เฟอร์นิเจอร์ ชิ้นส่วนอุปกรณ์ และผ้าฝ้าย เป็นต้น

โดยเฉพาะกลุ่ม CLMV ซึ่งประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว พม่า และเวียดนาม เป็นตลาดส่งออกที่ผู้ประกอบการไทยควรให้ความสำคัญเป็นลำดับต้นๆ เนื่องจากเป็นตลาดที่ค่อนข้างใหม่และการแข่งขันยังไม่รุนแรงมาก โดยควรวางกลยุทธ์การเจาะตลาดด้วยการส่งออกสินค้าที่มีราคาไม่สูงนัก ประกอบกับผู้บริโภคในประเทศดังกล่าวนิยมบริโภคสินค้านำเข้าจากประเทศไทย เนื่องจากมองว่าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพและราคาไม่สูงมาก

ทั้งนี้ ผู้ประกอบการไทยสามารถอาศัยความได้เปรียบจากความเชี่ยวชาญในการผลิตสินค้าหลากหลายประเภท และสร้างโอกาสในการส่งออกสินค้าไปตลาด AEC โดยเฉพาะกลุ่ม CLMV โดยใช้ประโยชน์จากการเป็นตลาดเดียว โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าไทยที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง เช่น อาหาร สินค้าเกษตรแปรรูป ชิ้นส่วนยานยนต์ และผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์

เป้าหมายสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มี 4 ด้าน คือ

1. **เป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน** เพื่อเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ ลงทุน แรงงานฝีมือ เงินทุน อย่างเสรี ในส่วนนี้ เป็นการดำเนินการตามพันธกรณีที่ได้ตกลงและดำเนินการมากันอยู่แล้ว ได้แก่
 - * AFTA (ASEAN Free Trade Area) เขตการค้าเสรี เริ่มปี 2535 (1992)
 - * AFAS (ASEAN Framework Agreement on Services) กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ ลงนามปี พ.ศ. 2538 (1995) ได้เจรจาเปิดเสรีเป็นรอบๆ เสร็จไปแล้ว 8 รอบ
 - * AIA (ASEAN Investment Area) กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ ลงนามและมีผลตั้งแต่ 2541 (1998)
2. **สร้างขีดความสามารถทางเศรษฐกิจ** ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบาย ที่ช่วยการรวมกลุ่ม เช่น นโยบายการแข่งขัน นโยบายภาษี, ทรัพย์สินทางปัญญา, พัฒนาโครงการสร้างพื้นฐานร่วมกันดำเนินการโดยแลกเปลี่ยนข้อมูล ฝึกอบรมบุคลากรร่วมกัน
3. **สร้างความเท่าเทียมในการพัฒนาทางเศรษฐกิจ** สนับสนุนการพัฒนา SMES สร้างขีดความสามารถผ่านโครงการที่มีอยู่แล้ว
4. **การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก** เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจอาเซียนกับนอกภูมิภาค เช่น ทำ FTA

กรอบความร่วมมือ

ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียนเมื่อวันที่ 21-22 กันยายน 2547 ที่กรุงเทพฯ สามารถหาข้อสรุปในสาระสำคัญเกี่ยวกับมาตรการร่วมที่จะใช้กับการรวมกลุ่มสินค้าและบริการ ได้แก่ การเปิดเสรีการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน การอำนวยความสะดวกด้านการค้า และการลงทุน และการส่งเสริมการค้าและการลงทุน และความร่วมมือในด้านอื่น ๆ ดังนี้

(1) การค้าสินค้า - จะเร่งลดภาษีสินค้าใน Priority Sectors (เกษตร/ประมง/ผลิตภัณฑ์ไม้/ผลิตภัณฑ์ยาง/สิ่งทอ/ยานยนต์ /อิเล็กทรอนิกส์/เทคโนโลยีสารสนเทศ/สาขาสุขภาพ) เป็น 0% เร็วขึ้นจากกรอบ AFTA เดิม 3 ปี คือ จาก 2010 เป็นปี 2007 สำหรับสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ และ ปี 2015 เป็น 2012 สำหรับประเทศ CLMV โดยได้กำหนดเพดานสำหรับสินค้าทั้งหมดใน Priority Sectors ไม่ต้องการเร่งลดภาษี (Negative List) ไว้ที่ 15%

(2) การค้าบริการ - จะเร่งเปิดเสรีสาขาบริการใน Priority Sectors (สาขาสุขภาพ, e-ASEAN, ท่องเที่ยวและการขนส่งทางอากาศ) ภายในปี ค.ศ. 2010 ทั้งนี้ ให้ใช้ ASEAN-X formula ได้

(3) การลงทุน - จะเร่งเปิดการลงทุนในรายการสงวน (Sensitive List) ภายในปี 2010 สำหรับอาเซียนเดิม 6 ประเทศ ปี ค.ศ. 2013 สำหรับเวียดนามและ 2015 สำหรับกัมพูชา ลาว และพม่า ทั้งนี้ ให้ใช้ ASEAN-X formula ได้ และส่งเสริมการผลิตในอาเซียนโดยการจัดตั้งเครือข่าย ASEAN free trade zones เพื่อส่งเสริมการซื้อวัตถุดิบและชิ้นส่วนที่ผลิตในอาเซียน (outsourcing) และดำเนินมาตรการร่วมเพื่อดึงดูด FDI

(4) การอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน - ซึ่งประกอบด้วยเรื่องต่างๆ คือ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า พิธีการศุลกากร มาตรฐาน (standard and conformance) การอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง และ logistics service สำหรับการขนส่ง การอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวในอาเซียน และ การเคลื่อนย้ายของนักธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบวิชาชีพ และ แรงงานฝีมือ

(5) การส่งเสริมการค้าและการลงทุน และความร่วมมือในด้านอื่น ๆ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา ความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พิธีสารว่าด้วยการรวมกลุ่มรายสาขาของอาเซียน 11 สาขา กำหนดมาตรการร่วม ซึ่งคาบเกี่ยวกับทุกสาขาเช่นเดียวกับในกรอบความตกลงฯ และมาตรการเฉพาะสำหรับการรวมกลุ่มแต่ละสาขานั้นๆ โดยรวมอยู่ในแผนการรวมกลุ่ม (Road map) ซึ่งผนวกอยู่กับพิธีสารฯ

ขณะที่ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2547 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในกรอบความตกลงว่าด้วยการรวมกลุ่มสาขาสำคัญของอาเซียน (Framework Agreement for the Integration of the